

PARTER

Kärande

Kungshallen Bingokonsult Aktiebolag, 556196-5780, c/o Kungshallen AB,
Box 3218, 103 64 STOCKHOLM

ombud: advokaten Guy Lofalk, Box 7418, 103 91 STOCKHOLM

Svarande

Heijnes Advokatkontor Aktiebolag, 556209-7963,
Sturegatan 32, 114 36 STOCKHOLM

ställföreträdare: advokaten Emil Heijne, Sturegatan 32, 114 36 STOCKHOLM

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas
  2. Kungshallen Bingokonsult Aktiebolag skall ersätta Heijnes Advokatkontor Aktiebolag dess rättegångskostnad med sextiotvåusenfemhundra (62 500) kr för ombudsarvode jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från denna dag till dess betalning sker
-

BAKGRUND

Peter Stavre anställdes som biträdande jurist vid Heijnes Advokatkontor AB (nedan advokatkontoret) i juni 1993. Grigori Bobovitch var klient och innehavare av ett klientmedelskonto på advokatkontoret. Grigori Bobovitch hade givit advokatkontoret i uppdrag att för hans räkning förvärva två bostadsrätter i Stockholm. Peter Stavre biträdde Grigori Bobovitch och köpte i enlighet med uppdraget två bostadsrätter åt denne. Köpeskillingen för den ena lägenheten 3 milj kr erlades med medel som Grigori Bobovitch betalat till klientmedelskontot. När köpeskillingen för den andra lägenheten 1,225 milj kr skulle erläggas hade Peter Stavre förskingrat medel som Grigori Bobovitch inbetalat till klientmedelskontot. Peter Stavre upptog därför - i Grigori Bobovitch namn men utan dennes vetskap eller uppdrag - ett lån hos Kungshallen Bingokonsult AB (nedan Kungshallen) varefter han betalade den andra lägenheten. Peter Stavre har inte betalat tillbaka till Kungshallen något av det lånade beloppet.

YRKANDEN och GRUNDER M M

Kungshallen har yrkat att advokatkontoret förpliktas att till Kungshallen utge 361 507 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 18 juli 1996 till dess full betalning sker.

Advokatkontoret har bestritt yrkandet men vitsordat det yrkade beloppet som skäligt i och för sig; ränteyrkandet har inte vitsordats.

Kungshallen har som grund för käromålet anfört följande: Peter Stavre var anställd av advokatkontoret som biträdande jurist på heltid. I sin tjänst har han vållat Kungshallen skada genom brott då han förmått Kungshallen att till honom betala 1,5 milj kr under föregivande av att han företrädde advokatkontorets klient Grigori Bobovitch avseende upptagande av kredit. Peter Stavre har själv tillägnat sig beloppet. Efter vad som framkommit har varken Peter Stavre eller advokatkontoret haft i uppdrag att uppta någon kredit för Grigori Bobovitch. Stockholms tingsrätt har den 23 december 1996 dömt Peter Stavre för brottet enligt följande gärningsbeskrivning: "Stavre har genom vilseledande

förmått företrädare för Kungshallen Bingokonsult AB att till honom den 2 juni 1994 i Stockholm utbetala 1,5 milj kr. Vilsledandet har bestått i att Stavre gjort sken av att han lånat aktuellt belopp av Kungshallen Bingokonsult AB för sin klient Grigori Bobovitch räkning, trots att han avsett att själv tillägna sig pengarna. Härvid har Stavre undertecknat en revers med lånevillkoren varav framgått att Bobovitch bostadsrättslägenhet på Skeppargatan 39 i Stockholm pantsatts som säkerhet för lånebeloppet. Stavre har i samband härmed för företrädare för målsäganden presenterat en av Bobovitch underskriven fullmakt, vilken Stavre falskeligen och med fara i bevishänseende ändrat så att fullmakten kommit att omfatta pantsättning av lägenheten på Skeppargatan. Förfarandet har inneburit vinning för Stavre och motsvarande skada för Kungshallen. Brottet är, med hänsyn till att Stavre missbrukat sin ställning som biträdande jurist vid en advokatbyrå och då han begagnat falsk handling samt gärningen avsett betydande belopp, att bedöma som grov." - I domen förpliktades Peter Stavre att utge skadestånd till Kungshallen med 1,5 milj kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 2 juni 1994 till dess betalning sker.

Advokatkontoret har som grund för bestridandet anfört följande.

1. Peter Stavre har inte handlat i tjänsten, då han lånade pengar av Kungshallen, eftersom advokatkontoret inte har haft något uppdrag avseende upptagande av lån eller pantsättning av klients tillgångar.
2. Genom Sveriges advokaters serviceaktiebolag är alla advokater och biträdande jurister försäkrade mot skador orsakade av förmögenhetsbrott. Syftet med försäkringen är att hålla advokatbyråerna skadelösa samt att ersätta tredje man och/eller klient för skador som orsakas av anställda på advokatbyråer genom brott. Vid tidpunkten, då Peter Stavre begick den nu aktuella brottsliga gärningen, hade Trygg-Hansa meddelat försäkringen. Kungshallen har gjort en skadeanmälan till Trygg-Hansa avseende förlust av 1,5 milj kr jämte ränta i enlighet med vad som ursprungligen yrkats i förevarande mål. Trygg-Hansa har träffat en förlikning med Kungshallen och i enlighet med denna utbetalat 1,6 milj kr till Kungshallen. Genom förlikningsavtalet har Kungshallen med bindande verkan förklarat sig avstå från ytterligare krav i anledning av den hos Trygg-Hansa tecknade försäkringen. Genom uppgörelsen med Trygg-Hansa har Kungshallen inte möjlighet att mot advokatkontoret rikta ytterligare anspråk i anledning av det av Peter Stavre begångna

brottet.

3. För det fall att tingsrätten skulle finna att det föreligger ett skadeståndsansvar för advokatkontoret skall skadeståndet jämkas till noll, eftersom Kungshallen har varit medvållande till skadan genom sitt handlande vid utlåningen att inte kontrollera fullmakten eller företaga någon kreditprovning av låntagaren.

Som grund för bestridandet av ränteyrkandet har advokatkontoret anfört: Trygg-Hansa har den 18 juli 1996 till Kungshallen i förlikningslikvid betalat 1,6 milj kr. Därigenom har bl a hela kapitalbeloppet ersatts. Det överskjutande beloppet 361 507 kr avser upplupen ränta. På belopp som utgör ränta äger Kungshallen inte yrka ränta.

Till bemötande av grunderna för bestridandet har Kungshallen anfört: Försäkringen, som advokatkontoret åberopat, har advokatkontoret inte del i. Det är Sveriges advokaters service AB som tecknat försäkringen hos Trygg-Hansa och som är försäkringstagare. Försäkringen avser förmögenhetsskada som tredje man eller klient kan komma att lida på grund av brottslig gärning begången av anställd på advokatbyrå. Det är bara tredje man som är försäkrad och advokatkontoret kan därför inte för egen del dra nytta av försäkringen. Advokatkontoret är heller inte part i förlikningen. Denna avsåg en tvist som förelåg mellan Kungshallen och Grigori Bobovitch då Peter Stavre endast var misstänkt för brott och åtal inte väckts mot denne. I denna tvist åberopade Kungshallen helt andra grunder än de som åberopats i förevarande mål. Förlikningsavtalet innebar ingen begränsning i Kungshallens möjligheter att rikta ytterligare krav mot annan än parterna i förlikningsavtalet med anledning av den skada Peter Stavre orsakat. - Det bestrids vidare att Kungshallen skulle ha varit medvållande till skadan. Kungshallen har inte haft möjlighet att göra en kreditprovning rörande Grigori Bobovitch då denne var rysk medborgare och inte bosatt i Sverige. Frågan var för övrigt inte aktuell då fullgod säkerhet lämnades för lånet.

Advokatkontoret har genmält: Försäkringens syfte är att skydda såväl advokatkontorets klienter som tredje man. Den åberopade förlikningen träffades efter det att åtal väckts mot Peter Stavre men innan domen meddelades.

UTVECKLING AV TALAN

Kungshallen

Styrelseledamoten i Kungshallen Bo Peterson träffade i december 1993 Peter Stavre som då företrädde en klient i en tvist med Kungshallen. I januari följande år tog Peter Stavre kontakt med Bo Peterson och berättade att advokatkontoret fått i uppdrag av en utländsk klient, Grigori Bobovitch, att uppta ett lån. Peter Stavre ville därför efterhöra om Kungshallen kunde låna ut 1,5 milj kr till Grigori Bobovitch. Löptiden för lånet skulle vara så kort som fyra månader. Peter Stavre erbjöd mycket god säkerhet för lånet och hög ränta på lånebeloppet. Han uppgav att klienten inte hade möjlighet att uppta lån i bank eftersom denne var rysk medborgare och krediten rörde kortare affärer som oljehandel och även spekulation. Bo Peterson besökte Peter Stavre på advokatkontoret vid tre tillfällen och vid samtliga dessa tillfällen berördes lånet till Grigori Bobovitch. Bo Peterson ringde också flera gånger till Peter Stavre på advokatkontoret. Kungshallen hade god likviditet och ville gärna placera medel med god avkastning. Då Grigori Bobovitch företrädde av en välrenommerad advokatbyrå beslutade sig Kungshallen för att bevilja Grigori Bobovitch lånet om 1,5 milj kr. Peter Stavre utställde i Grigori Bobovitch namn en revers på 1,812 milj kr, vilket belopp inkluderade ränta för tiden den 2 juni 1994 till och med den 1 oktober 1994. Reversen utställdes på advokatkontorets firmapapper. Peter Stavre föredde för Bo Peterson två fullmakter för Peter Stavre att företräda Grigori Bobovitch, den ena dagtecknad i Riga och den andra i Stockholm. Även fullmakterna var utställda på advokatfirmans firmapapper. De var generella och avsåg alla jurister på advokatkontoret. Peter Stavre bekräftade att pantsättning av en bostadsrätt hade skett genom att förete det brev varigenom bostadsrättsföreningen denuntierats om pantsättningen. Brevet var också utskrivet på advokatkontorets firmapapper. Då krediten skulle förfalla till betalning tog Peter Stavre kontakt med Bo Peterson och uppgav att återbetalningen av lånet skulle bli något fördröjd, eftersom det var vissa problem med överföringen av medel från Ryssland. Kungshallen medgav en förlängning av krediten till den 10 mars 1995. Lånet betalades inte heller då Kungshallen gav in en stämningsansökan mot Grigori Bobovitch till Stockholms tingsrätt. Det uppdagades i det målet att Peter Stavre hade förfalskat fullmakterna. Kungshallen och Grigori Bobovitch träffade en förlikning som innebar att Kungshallen erhöll 1,6 milj kr ur en försäkring meddelad av Trygg-Hansa mot att talan mot Grigori Bobovitch återkallades. Förlikningslikviden betalades den 18 juli 1996. Ränta å

reversbeloppet 1,5 milj kr under perioden den 2 juni 1994 - 18 juli 1996 enligt 6 § räntelagen uppgår till 461.507 kr. Kungshallen har därför genom Peter Stavres handlande åsamkats en förlust uppgående till minst det yrkade beloppet 361.507 kr. - Peter Stavre var vid tillfället biträdande jurist på advokatkontoret. Biträdande jurister står i allmänhet under övervakning, kontroll och handledning av delägare på advokatbyrå. Peter Stavre hade använt sig av advokatkontorets firmapapper, fullmaktsblanketter m m. Han fanns upptagen under advokatkontoret i Sveriges advokatsamfunds matrikel. Ifrågavarande fullmakt innebar en vidsträckt behörighet för advokatkontoret att företräda Grigori Bobovitch i dennes angelägenheter. Advokatkontoret hade låtit Peter Stavre förfoga över fullmakten utan att någon kontroll vidtagits. Peter Stavre hade fritt kunnat förfoga över klientmedel. Trots att Peter Stavre endast arbetat en kortare tid, knappt ett år, när den i målet aktuella gärningen begicks, hade ingen övervakning eller ledning av Peter Stavres arbete skett från advokatkontorets sida. Advokatkontoret hade redan vid anställningen kunnat företa kontroller av Peter Stavre, vilka skulle gett vid handen att Peter Stavre varit styrelseledamot i flera bolag som gått i konkurs. Det föreligger därför ett sådant principalansvar att advokatkontoret är ansvarigt för Peter Stavres handlande.

Advokatkontoret

Emil Heijne, som var delägare i advokatkontoret, lärde känna Peter Stavre då båda var i femtonårsåldern. De var med i sjövarnsskåren och läste juridik samtidigt men hade sedan ingen kontakt förrän de år 1992 träffades av en händelse. Sommaren 1993 anställdes Peter Stavre som biträdande jurist på advokatkontoret. Han arbetade till viss del självständigt. Advokatkontoret registrerade på sedvanligt sätt alla uppdrag och klienter som Peter Stavre biträdde. Emil Heijne gick kontinuerligt igenom uppdragen, diskuterade dessa med övriga advokater och med biträdande jurister, bland dem Peter Stavre. - När Peter Stavre anställdes kontrollerade advokatkontoret hans referenser, bland annat kontaktades två av de advokater som Peter Stavre tidigare arbetat för. Eftersom referenserna var goda bedömde advokatkontoret att det saknades anledning att göra ytterligare kontroller av Peter Stavre. Emil Heijne kände inte till att Peter Stavre var spelberoende eller att han suttit i styrelser i bolag som gått i konkurs. I mars 1995 kontaktades Emil Heijne av en person som uppgav att Peter Stavre hade lånat och förskingrat pengar. Då Peter Stavre konfronterades med uppgifterna försvann han en tid. Advokatkontoret gick igenom samtliga Peter Stavres uppdrag varefter advokatkontoret gjorde en polisanmälan.

Advokatkontoret hade inte några möjligheter att kontrollera vad Peter Stavre gjort eftersom denne inte registrerat samtliga sina förehavanden som ärenden hos advokatkontoret. Peter Stavre har fritt kunnat förfoga över advokatkontorets klientmedel och det framkom att han hade förmått en ekonomiskt ansvarig person på advokatkontoret att utbetala klientmedel till honom direkt.

BEVISNING

På advokatkontorets begäran har vittnesförhör ägt rum med Peter Stavre. Vidare har parterna åberopat viss skriftlig bevisning.

I sitt vittnesmål har Peter Stavre uppgett bl a följande: Han hade haft stora ekonomiska problem och frågat Bo Peterson och andra som han kom i kontakt med om de kunde låna honom pengar. Bo Peterson kom därvid att hjälpa honom 1994 med ett lån på 300.000 kr. Senare samma år frågade han Bo Peterson om denne kunde hjälpa till att finansiera en affär med Lettland som gällde export av bensin. Det behövdes en kredit om 1,5 milj kr. Efter en tid förklarade Bo Peterson att denne kunde hjälpa till med ett lån om det lämnades säkerhet. Peter Stavre pantsatte då Grigori Bobovitch bostadsrätt. Detta blev möjligt sedan han gjort ett tillägg i fullmakten som Grigori Bobovitch lämnat advokatkontoret. Ändringen gjordes då Bo Peterson befann sig på advokatkontoret och denne måste ha varit medveten om hur ändringen kom till. Till Bo Peterson uppgav han att krediten avsåg oljeaffärer som han själv drev. Han förespeglade inte Bo Peterson att affärerna hade med advokatkontoret att göra. Att en Grigori Bobovitch tillhörig bostadsrätt ställdes som säkerhet förklarade han med att Grigori Bobovitch var delaktig i affärerna med Lettland. Lånebeloppet betalades ut vid ett besök på Handelsbanken då Bo Peterson var närvarande. Först då fick Peter Stavre kännedom om att det var Kungshallen som lånade ut pengarna. Vid tillfället betalade han en skuld om 80.000 kr som han hade till Bo Peterson personligen. Ingen på advokatkontoret kände till något om hans låneaffärer. Han var duktig på att manipulera andra och han "hade inte själv kunnat tro att han var så förslagen" som han varit.

DOMSKÄL

Enligt 3 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207) skall den som har arbetstagare i sin tjänst

ersätta person- eller sakskada som arbetstagaren vållar genom fel eller försummelse i tjänsten. Principalansvaret innebär att en arbetsgivare kan bli ansvarig även för uppsåtliga brott som arbetstagare begår, under förutsättning att de har samband med tjänsten (Hellner, Skadeståndsrätt, femte upplagan, s. 160).

Ostridigt var Peter Stavre arbetstagare vid advokatkontoret under den i målet aktuella tiden och ostridigt har han under denna tid vållat Kungshallen förmögenhetsskada genom ett uppsåtligt brott.

Utredningen visar att advokatkontoret i och för sig fått ett uppdrag av Grigori Bobovitch att köpa två bostadsrätter åt denne. Peter Stavre kom att biträda Grigori Bobovitch i denna angelägenhet varvid Peter Stavre i Grigori Bobovitch namn, men utan dennes uppdrag eller vetskap, upptog ett lån hos Kungshallen om 1,5 milj kr. Peter Stavre undertecknade reversen och pantsatte som säkerhet för lånet en av bostadsrätterna. För Bo Peterson hos Kungshallen föredde han en fullmakt, som han falskeligen ändrat så att den kommit att omfatta behörighet att pantsätta bostadsrätten.

Den fråga som tingsrätten närmast har att ta ställning till är om Peter Stavre handlat i tjänsten, då han förmådde Kungshallen att låna ut 1,5 milj kr.

Enligt motiven till skadeståndslagen är bedömningen av frågan om ett handlande skett i *tjänsten* beroende av om arbetstagarens handlande har ett sådant funktionellt samband med arbetstagarens tjänst eller arbetsuppgifter att principalansvar bör åläggas arbetsgivaren; vid uppsåtligt skadevållande av en arbetstagare är försiktighet påkallad; det bör därvid, utöver ett funktionellt samband med tjänsteutövningen, krävas att det är fråga om en risk som framstår som åtminstone i någon mån beräknelig och inte helt onormal för verksamheten i fråga (prop. 1972:5 s. 481-482).

Det uppdrag som Peter Stavre haft i sin anställning hos advokatkontoret har gällt inköp av två bostadsrätter för Grigori Bobovitch's räkning. Det uppdraget har han utfört. Att han därvid förskingrat pengar, som Grigori Bobovitch betalat in till advokatkontoret för köpet av bostadsrätterna, är en omständighet som inte rör Kungshallen. Advokatkontoret har i sin verksamhet inte haft något uppdrag från Kungshallen. Det har inte varit i sin anställning på

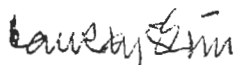

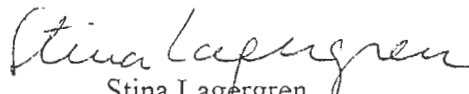
advokatkontoret utan helt för egen del som Peter Stavre lånat pengar av Kungshallen. Att Peter Stavre därvid använt en förfalskad fullmakt och brukat advokatkontorets lokaler och firmapapper har inte varit en risk som advokatkontoret bort ha räknat med. Risken är heller inte normal för advokatverksamhet. Peter Stavres brottsliga verksamhet har legat helt utanför hans arbete på advokatkontoret och han har därför inte handlat i tjänsten. Då vid angivna förhållande advokatkontoret i sin egenskap av arbetsgivare inte svarar för Peter Stavres brottsliga handlande gentemot Kungshallen skall käromålet ogillas.

Vid denna utgång skall Kungshallen ersätta advokatkontoret dess rättegångskostnad. Kungshallen har vitsordat skäligheten av yrkad ersättning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (Dv 401)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, skall ha inkommit till tingsrätten senast den 7 juli 1998.

Carl R Nyström

Stina Lagergren

Göran Starkebo

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
 Avskriften Kopierat
 Överensstämmer med original

